

EL LLENGUATGE

27/VIII/1976

Els esperons

Hi ha esperons de moltes menes. Els més coneguts són els dels genets i els dels galls. També hi ha els esperons de proa d'alguns vaixells i els d'unes determinades construccions, així com aquells de què ens parlen els alpinistes referint-se als contraforts d'algunes muntanyes, pels quals transcorren difícils vies d'escalada. I encara n'hi ha d'alguna altra mena més. Però en tot cas, es tracta sempre dels esperons — o de l'esperó — i no pas de les «espueles» ni dels «espolons», que no són sinó formes que devem a la influència del castellà i de les quals hauriem de prescindir. I anàlogament caldria dir del verb «espolear», al qual no hem de donar ni mica de bel·ligerència. Esperó ha originat esperonar, que significa «punyir el cavall amb els esperons».

Esperó (del genet) i esperonar, a més del sentit propi, tenen el sentit figurat. Esperó equival a «incitament» i esperonar a «incitar». I és digne de notar que obeint a la mateixa analogia lògica que ha conferit al verb esperonar el sentit equivalent a «induir» o «incitar», una bona sèrie de verbs que tenen com a sentit propi el de «clavar un objecte punxent», han adquirit el mateix sentit figurat que posseeix esperonar. Podriem esmentar aguilonar, burxar i punxar — i potser ens en deixem —, tots els quals, efectivament, es poden usar significant «incitar», «estimular» o «induir». I, semblantment, tenim els substantius fibló i agulló que, talment com esperó, han el sentit equivalent a «incitament» o «estímul».

ALBERT JANE